

10 BISERICI care au marcat secolul XX

10 BISERICI care au marcat secolul XX

Impactul lor asupra creștinismului contemporan

Traducere de Mihaela Gingirov

ELMER L. TOWNS

Casa Cărtii, Oradea
2015

© Copyright 2014–Elmer L. Towns

Ediția originală a cărții în limba engleză a fost publicată cu titlul *The Ten Most Influential Churches of the Past Century* de Destiny Image® Publishers, Inc., P.O. Box 310, Shippensburg, PA 17257-0310.

Toate drepturile rezervate.

Toate drepturile asupra ediției în limba română aparțin editurii Casa Cărții. Orice reproducere sau selecție de texte din această carte este permisă doar cu aprobarea în scris a editurii Casa Cărții, Oradea.

Citatele biblice au fost preluate din versiunea Bibliei în limba română, traducerea Dumitru Cornilescu, cu excepția celor precizate.

Zece biserici care au marcat secolul XX: impactul lor asupra creștinismului contemporan

de Elmer L. Towns

Copyright © 2015 Casa Cărții

OP 2, CP 30,

410670, Oradea

Tel./fax: 0259-469 057; 0359-800761; 0728-874975

E-mail: info@ecasacartii.ro

www.ecasacartii.ro

**Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
Towns, Elmer L.**

**10 biserici care au marcat secolul XX / Elmer L.
Towns. - Oradea : Casa Cărții, 2015**

ISBN 978-606-732-035-0

2

Traducerea: Mihaela Gingirov

Editarea și tehnoredactarea: Timeia Pop

Corectura: Fidelia Stroie

Coperta: Marius Bonce

Tiparul executat la Metropolis S.R.L., str. Nicolae Jiga, nr. 31, Oradea
Tel./fax: 0259-472 640

Cuprins

Cuvânt-înainte	9
Introducere: În căutarea celor mai influente biserici	19

Partea I

Cele mai influente zece biserici

1. Răspândirea și creșterea pentecostalismului în lume	25
<i>Apostolic Faith Mission</i>	
2. Influența nevăzută, dar nelipsită a bisericilor de casă.	51
<i>Bisericile organice de casă din China</i>	
3. O revoluție nonviolentă care a condus la integrarea rasială în biserici	71
<i>Ebenezer Baptist Church</i>	
4. Celulele de casă folosite în scopul lucrării bisericii și al evanghelizării	93
<i>Yoido Full Gospel Church</i>	
5. O biserică construită pe evanghelizarea de la școala duminicală	113
<i>First Baptist Church</i>	
6. O trecere de la predicarea tradițională la învățătura biblică	129
<i>Scofield Memorial Church</i>	
7. O biserică pentru cei neumblați la biserică	147
<i>Willow Creek Community Church</i>	

8. O nouă cultură a bisericii inițiată de *baby boomers*171
Calvary Chapel
9. Apariția muzicii de laudă și închinare
 în serviciile de închinare.187
Hillsong Church
10. Folosirea mijloacelor media și a marketingului
 pentru extinderea influenței bisericii.209
Thomas Road Baptist Church

Partea a II-a

Alte biserici și orientări

11. Învățătură biblică pentru orice vârstă
 prin școala duminicală.239
First Presbyterian Church
12. Influența gândirii pozitive și a prosperității financiare
 în biserici241
Crystal Cathedral
13. Biserici clădite pe o abordare sistematică a câștigării
 personale de suflete243
Coral Ridge Presbyterian Church
14. Biserici organizate și centrate pe eforturi
 pentru misiunea externă.245
People's Church
15. O inițiativă agresivă a evanghelizării prin slujire247
Vineyard Church
16. Strategie de evanghelizare prin plantarea de biserici . . .249
Northwood Church
17. O biserică cu multiple locații de întâlnire251
Jotabeche Methodist Pentecostal Church
18. O biserică lider care a influențat o denominație mare . . .253
Young Nak Presbyterian Church
19. O biserică cu multiple locații și transmisie video.255
Seacoast Community Church
20. O congregație internațională interactivă
 construită pe internet257
Glory of Zion International Ministries

Cuvinte de încheiere: Ce putem învăța de la aceste biserici? . . .	259
Anexa A: Tehnici de cercetare pentru a identifica cele zece cele mai influente biserici	279
Anexa B: Cei zece lideri care au avut cea mai mare influență asupra leadershipului în lucrarea creștină în ultimii o sută de ani	293
Anexa C: Cele cincisprezece cele mai mari influențe ale gândirii creștine din ultimii o sută de ani	295
Note	297

Ed Stetzer

Warren Bird

Cuvânt-înainte

de Ed Stetzer și Warren Bird

Într-un anumit sens, toți creștinii își doresc ca bisericile lor să fie influente în împlinirea lucrării lui Dumnezeu. Una dintre modalitățile prin care putem ajunge la o putere crescută de influență este cea pe care de mult ori o trecem cu vederea – cea din trecut.

A privi retrospectiv poate fi un lucru bun. Ne poate oferi înțelepciune și perspectivă. Ne poate ajuta, de asemenea, să privim înainte la ceea ce Dumnezeu plănuiește să facă în bisericile voastre și ale noastre.

Această carte este un mare ajutor prin faptul că privește în urmă la zece schimbări spirituale istorice din ultimul secol și identifică biserica cea mai apropiată de centrul fiecăreia dintre acestea. Poate că nu ați auzit până acum de aceste biserici-pioniere și nici de liderii lor, dar credem că există o probabilitate

mare să fi fost influențați de ele mult mai mult decât vă imaginați. Credem cu tărie că, după ce veți citi fiecare dintre aceste povestiri, vă veți bucura că ați făcut-o – și veți avea o perspectivă mai bună asupra propriei biserici și asupra felului în care Dumnezeu Se află la lucru în ea și prin ea.

Ne-ar fi greu să găsim pe cineva mai calificat care să poată identifica și descrie aceste orientări și personalitățile din spatele lor decât prietenul, mentorul, coautorul și colegul nostru de cercetare Elmer Towns. Începând cu anii '60, el a devenit figura națională centrală în crearea de liste „top 10” cu biserici influente și istoria acestora. Amândoi avem rafturi pline cu cărțile lui, precum și articole de revistă pe care le-am subliniat și uzat, care ne-au oferit o înțelegere mai profundă în ceea ce privește originea noastră și, deci, încotro ne îndreptăm.

Scopul său în această carte este să vă ajute să vă creșteți influența. Pe măsură ce își formula ideile cu privire la această carte, pe care ni le trimitea prin e-mail, devenea foarte clar faptul că el crede că cele mai influente biserici din ultimii o sută de ani pot motiva orice biserică să ajungă să aibă un impact mai puternic. Chiar și titlul său, *Zece biserici care au marcat secolul XX*, este menit să atragă atenția oamenilor și să îi ajute să aibă un impact mai puternic.

O privire de ansamblu asupra topului zece

Primul capitol este despre mișcarea pentecostală/charismatică. Chiar dacă nu vă identificați cu această abordare a creștinismului, trebuie să știți că, la nivel global, aproximativ o persoană din patru care mărturisește că Îl urmează pe Cristos se identifică cu aceasta.

Această creștere explozivă a avut loc în doar o sută și ceva de ani. Mișcarea pentecostală a început cu puține biserici (de obicei în zonele sărace ale orașului), atractive pentru populația marginală. Ramura creștinismului cu cei mai mulți adepți îi eticheta pe atunci drept fanatici sau extremiști. Unii îi numeau ciudați sau eretici – sau mult mai rău.

Totul s-a răspândit rapid când, în 1906, a izbucnit o trezire spirituală în biserica misionară din strada Azusa, unde locuiau săracii din Los Angeles, California. Veneau aici vizitatori de peste tot din lume pentru a fi atinși de Duhul Sfânt și plecau să înceapă denomiinații sau mișcări pentecostale/charismatice, care, la rândul lor, s-au răspândit în întreaga lume. Azi, unele dintre cele mai mari congregații din lume sunt conduse de doctrina pentecostală (vezi lista lui Warren la www.leadnet.org/world).

Un al doilea fenomen din ultimii o sută de ani a fost creșterea explozivă a bisericilor de casă din China comunistă. Atunci când Cortina de Nambus s-a instalat în 1958, mulți occidentali au crezut că lumina creștinismului va fi stinsă și întreaga lucrare misionară de sute de ani va fi pierdută.

Totuși, în ultimele decenii am aflat că una dintre cele mai proeminente mișcări bisericești din lume a fost cea a Bisericii subterane din China, care s-a multiplicat exponențial fără supravegherea misiunilor străine, a misiunilor vestice, fără seminare, fără o structură denominațională și chiar fără existența clădirilor. Aceștia nu au niciunul din avantajele materiale pe care le găsim în creștinismul din America, și totuși lumea se minunează văzând lucrarea lui Dumnezeu.

O a treia orientare în Biserica creștină a devenit creșterea interacțiunii dintre popoare, care a dus la apariția bisericilor multiculturale și multietnice în toată lumea. După cel de-al Doilea Război Mondial, granițele restrictive s-au deschis în majoritatea națiunilor, iar Biserica a intrat în epoca interstatală și a internetului („interstatal” este un termen care se referă la o explozie a mobilității transportului, în timp ce „internetul” se referă la o explozie în comunicare). Oameni din diferite culturi care alcătuiesc multele națiuni ale lumii au călătorit foarte mult, iar cele mai multe biserici și-au deschis ușile pentru a câștiga pe oricine și pe toți pentru Isus Cristos. În timp ce America se lupta să depășească trecutul sclavagismului și al segregării, multe biserici au fost un model pentru închinarea deschisă pentru orice

trib, națiune, popor sau limbă (vezi Apocalipsa 5:9) astfel încât ceea ce cântau copiii la școala duminicală să fie adevărat: „Isus pe copii iubește, orișunde ei ar fi / Roșii, negri, galbeni, albi, / Pentru toți a suferit, / El iubește toți copiii de pe glob.”¹

Un al patrulea fenomen este reprezentat de cea mai mare biserică din istorie, biserica Yoido Full Gospel din Seul, Coreea, care la un moment dat ajunsese la 760 000 de membri. În 2007, când s-a retras pastorul David Yonggi Cho, acesta a predat ștafeta unui pastor din a doua generație, Yong-hoon Lee. Această biserică nu s-a format prin evanghelizare masivă în întâlniri imense, nici prin radio, televiziune sau media, nici măcar prin evanghelizările organizate în cadrul serviciilor de biserică din locația lor de pe insula Yoido. În schimb, 35 000 de grupuri mici care se întâlneau în sufragerii, spălătorii, restaurante sau în săli de gimnastică au produs o creștere și o influență în lume nemai-întâlnite. Yonggi Cho spunea: „Așa cum trupul fizic crește prin diviziunea celulelor sale biologice, tot așa și trupul spiritual al lui Isus Cristos crește prin diviziunea celulelor sale spirituale.”²

Al cincilea capitol descrie creșterea exponențială a bisericilor din Convenția Baptistă de Sud, care a crescut de la o denominațiune mică localizată în primul rând în sud-estul Statelor Unite în 1900 la cea mai mare denominațiune protestantă din America. Deși multe personalități și politici au contribuit și sunt responsabile pentru creșterea convenției baptiste, cel mai reprezentativ exemplu fiind First Baptist Church din Dallas, Texas, unde dr. W.A. Criswell i-a motivat și i-a organizat pe lucrătorii laici dintr-o biserică numeroasă și bogată din centrul orașului să construiască cea mai mare biserică din America prin revizuirea programului de școală duminicală. Așa că au mărit clasele de școală duminicală și, ca rezultat, biserica a crescut.

Un al șaselea trend printre biserici reflectă creșterea progresivă a educației din SUA, precum și în întreaga lume. O istorie a predicării ne arată că cele mai multe predici erau mesaje devoționale, motivaționale sau tematice în trei puncte urmate de o

poezie. Dar e posibil ca C.I. Scofield să fie omul care a schimbat punctul central al predicilor în SUA.

Atunci când Scofield a editat notele de subsol ale Bibliei, într-o ediție numită *Scofield Reference Bible*, aceasta a devenit una dintre cele mai vândute cărți din America și din întreaga lume anglofonă, având o vânzare mai mare de două milioane de exemplare în treizeci de ani. Biblia cu referințe a devenit una din cele mai influente cărți ale creștinismului evanghelic din ultimii o sută de ani. Aceasta i-a oferit faimă internațională lui Scofield ca învățător al Bibliei. Scofield a participat la marile conferințe biblice din ultimii ani ai secolului XIX și începutul secolului XX pentru a da învățătură din Cuvântul lui Dumnezeu. A adus apoi o metodologie educațională la amvonul său din Dallas, Texas. Învățătura sa expozitivă a Bibliei a devenit un standard la seminarul teologic din Dallas și a influențat o porțiune mare din lumea evanghelică în a folosi predica de duminică dimineața nu ca pe un mesaj motivațional, ci pentru a da învățătură din Cuvântul lui Dumnezeu.

O a șaptea biserică cu influență în lumea evanghelică nu a fost gândită pentru creștini, ci pentru cei neumblați la biserică. Bill Hybels a structurat un serviciu bisericesc în care cei care nu aveau un trecut în biserică să se simtă confortabil și să li se prezinte Evanghelia prin muzică contemporană, scenete și mesaje, toate acestea prezentate într-un mediu contemporan. Această biserică a introdus expresia *seeker service*^{*}, în care o persoană nemântuită îl putea căuta pe Dumnezeu în conformitate cu propriile frământări. Mii de pastori au participat la conferințele organizate pentru aceștia de Willow Creek și au mers apoi acasă, unde au reprodus influența acestora și în bisericile lor.

Un al optulea trend urmărește creșterea și influența în întreaga lume a ceea ce unii numesc muzică de închinare. Kenneth Scott Latourette, istoric al Bisericii, a spus că ori de

* Servicii pentru cei aflați în căutare (n.tr.).

câte ori a existat o trezire spirituală autentică printre oamenii lui Dumnezeu, în mod inevitabil au apărut și noi imnuri religioase – biserica trezită Îl laudă pe Dumnezeu cu o muzică dintr-un nou gen muzical. În fiecare trezire spirituală, credincioșii Îl laudau pe Dumnezeu prin muzica pe care o cântau în viața de zi cu zi. Nimeni nu se poate îndoii de influența explozivă a muzicii de închinare în toate bisericile din lume și niciuna nu reflectă mai bine această mișcare decât biserica din Sydney, Australia, care și-a schimbat numele în Hillsong – odată ce marca sa muzicală a devenit atât de cunoscută. Darlene Zschech, liderul de închinare al bisericii, aducea lacrimi în ochii multora în timp ce cântau: „Nu-i nimeni ca Tine... să-I cânte pământul întreg Domnului”.³

Un al nouălea trend este cel ce privește adoptarea publicității, a marketingului și a mass-mediei pentru a duce la îndeplinire strategia de evanghelizare a bisericii și pentru a-și comunica mesajul către mase. Începând cu aproximativ anul 1900, multe biserici au început o lucrare prin radio. Continuând și în 1950, multe alte biserici au început lucrări prin televiziune. Probabil că nimeni nu a fost mai eficient decât Jerry Falwell și emisiunea sa Old Time Gospel Hour. Pe parcursul anilor '70, serviciul său de biserică era transmis prin televiziune în toate zonele cu impact media din toată America. Dar Falwell a făcut mai mult decât să predice; a inițiat și o lucrare prin poștă, prin care își mărea audiența la emisiunea sa de la televizor și a creat programe de studiu (Liberty Home Bible Institute, care avea peste 100 000 de absolvenți). În cele din urmă, lucrarea bisericii s-a extins prin ceea ce avea să devină Liberty University Online, unde mai mult de 90 000 de studenți se înscriu în prezent la cursuri acreditate și studiază, folosind materiale electronice, la o universitate creștină unică.

O a zecea orientare se remarcă prin influența sa transformatoare asupra culturii bisericii, precum și prin cea cu privire la folosirea unor metode și programe noi. După cel de-al Doilea

Război Mondial, părinții responsabili pentru câștigarea războiului au dat naștere generației cunoscute ca „*baby boom*”. Acești copii au crescut sub influența televiziunii, a bogăției și a unor așteptări din partea unei culturi aflate în schimbare. Bisericile s-au luptat să cuprindă numărul în creștere al celor din generația *baby boom* în cultura lor bisericească tradițională. Tinerii nu aveau mentalitatea părinților lor, nu se îmbrăcau ca ei, nu cântau ca ei, nu mâncau ca ei și nici nu aveau aspirațiile lor. Unii dintre acești *baby boomers* erau extrem de interesați de „visul californian” și erau reprezentanții multelor mii de tineri care s-au răzvrătit împotriva a ceea ce ei au numit pătura mijlocie aflată în regresie și au devenit hipioții din California.

Acolo, a zecea biserică din acest studiu, Calvary Chapel, și pastorul său Chuck Smith au prezentat mesajul istoric al lui Isus Cristos într-un ambalaj nou. Mulți tineri s-au convertit și au fost numiți „Jesus People”. Smith le-a dat voie să cânte muzica lor nouă și să se îmbrace în felul lor și astfel o nouă biserică contra culturii a început să se răspândească în toată America. Nu mai vedeai costume și cravate, ci, din contră, tineri îmbrăcați lejer. O nouă cultură a luat locul culturii bisericești tradiționale și a avut un impact asupra multora.

Tipuri de influență

Privind prin aceste zece ferestre istorice pe care le deschide pentru noi Elmer Towns, observăm influența felurită a fiecărei biserici. Am împărțit categoriile în funcție de patru aspecte diferite: (1) în interior, ducând la creștere spirituală, (2) în sus, spre Dumnezeu, (3) în relațiile cu alți credincioși și (4) în afară, către necreștini.

Mai întâi, vedem influența interioară a trezirii spirituale din biserică de pe strada Azusa, unde credincioșii au experimentat prezența Duhului Sfânt prin înnoire și trezire. Apoi, biserică Scofield i-a învățat pe membrii săi Cuvântul lui Dumnezeu, iar cunoașterea Bibliei a devenit fundamentală pentru viața și lucrarea lor.

Zece biserici care au marcat secolul XX

În al doilea rând, vedem influența în sus, înspre Dumnezeu, a bisericii Hillsong și a muzicii de închinare care se centrează pe lauda adusă Domnului și glorificarea Lui.

Un al treilea aspect este legat de relațiile între oameni. Cel mai evident exemplu este Ebenezer Baptist Church și accentul pe care l-a pus Martin Luther King jr pe reconcilierea între rase și integrarea acestora astfel încât toate grupurile etnice să fie una în Cristos. Un alt exemplu este puternica *koinonia* a Bisericii subterane din China prin care credincioșii s-au sprijinit unul pe altul atunci când credința lor nu avea niciun sprijin din exterior. Apoi avem exemplul intimității din grupurile-celulă din biserica lui Yonggi Cho, care predica puterea spirituală. În cele din urmă, vedem faptul că biserica Calvary Chapel și-a înnoit muzica, îmbrăcămintea, programul și manifestările exterioare ale credinței astfel încât tinerii se închinau acum într-un mod diferit de ceea ce ei considerau a fi un creștinism pe moarte.

Un ultim aspect este influența externă a evanghelizării. În mod evident First Baptist Church din Dallas era orientată pe Marea Trimitere în lucrarea cu clasele de școală duminicală. La fel a fost și cazul bisericii baptiste Thomas Road în ceea ce privește lucrarea prin mass-media și publicitate de a comunica Evanghelia oricărei persoane disponibile, prin orice metodă disponibilă, în orice moment disponibil.

Tipuri de metode

Observăm la aceste zece biserici și la mișcările pe care le reprezintă metodele variate pe care le-au folosit și care le-au făcut să fie influente. *O metodă folosită de o anumită biserică înseamnă aplicarea principiilor biblice la cultura specifică în care se află biserica respectivă.* Unele biserici au devenit influente doar „existând”, în timp ce altele au folosit metode specifice pe care le-au copiat și implementat.

La trezirea de pe strada Azusa, în mod evident, se căuta umplerea cu Duhul Sfânt și pogorârea Sa asupra fiecărui individ. Biserica subterană din China se întâlnea în biserici de casă, după modelul Bisericii primare din cartea Faptele apostolilor. Yonggi Cho, de asemenea, a aplicat tipare biblice pentru grupuri mici atunci când a împărțit biserica în celule pentru a face lucrarea bisericii. Apoi, Hillsong a influențat lumea evanghelică prin faptul că L-a lăudat pe Dumnezeu prin muzică de închinare.

Martin Luther King jr a folosit metoda *insubordonării civice pașnice* pentru a crea armonie rasială, iar W.A. Criswell a folosit *supravegherea lucrării școlii duminicale* pentru a-și influența biserica. Scofield a aplicat metodologia *învățăturii de la amvon*, iar Bill Hybles a aplicat o metodă de tipul *seeker-sensitive**. Jerry Falwell a folosit *evanghelizarea saturată*, iar Calvary Chapel a utilizat un instrument care mai târziu a fost descris ca *biserica contemporană și neprotocolară*.

Tipuri de leadership

În final, trebuie să observăm rolul leadershipului în cele zece capitole. Două dintre trenduri par să fi crescut în mod nativ din interiorul bisericii. Prima a fost mișcarea chinezească a bisericilor de casă, în care nu pare să existe un singur lider specific care să fi fost o forță dominantă în spatele acestui trend influent. A doua a fost mișcarea Calvary Chapel, în care tinerii din generația *baby boom* care au fondat-o au retrasat tiparele bisericesti.

Celelalte opt biserici au fost conduse de oameni care au gândit o nouă idee în ce privește slujirea lui Dumnezeu și au început să o implementeze în bisericile lor. Acești lideri au fost agenți ai schimbării... revoluționari... cataclismici. Leadershipul lor s-a măsurat în obstacolele pe care au fost nevoiți să le depășească –

* Sensibil față de căutători (n.tr.).

Zece biserici care au marcat secolul XX

În așa măsură încât numele lor au devenit simbolice în ceea ce privește influența pe care au generat-o.

Aceștia au fost de multe ori lideri care au pornit la drum cu șanse de izbândă minime, cu resurse limitate, în circumstanțe dificile, și totul pentru a-L glorifica pe Dumnezeu și, am putea adăuga, spre influențarea altor biserici. Au fost lideri care au crezut că împlineau astfel voia lui Dumnezeu pentru ei și apoi i-au influențat și pe alții să facă la fel.

Cere-I lui Dumnezeu îndrăzneală și curaj

Fiecare lider de biserică ar trebui să citească istoria acestor zece biserici și să compare propriile experiențe cu aceste mișcări. Cu siguranță că aceasta nu înseamnă că fiecare biserică trebuie să devină ca una dintre bisericile descrise în aceste pagini, dar pastorii și liderii pot învăța următorul lucru: pot obține discernământ cu privire la ceea ce trebuie să schimbe (cultură) și ce să nu schimbe (Evanghelia). De asemenea, cei care vor citi această carte vor vedea felul în care o biserică poate influența lumea și se pot ruga să aibă harul să facă același lucru.

Ce se va întâmpla peste o sută de ani? Care zece biserici vor fi cele mai influente pentru anii 2000–2100 d.H.? Nu avem nicio idee. Dar dacă Isus nu vine în următorii o sută de ani, avem o idee cu privire la faptul că bisericile mari vor fi conduse de mari inovatori care vor găsi o idee măreață și, cu mult curaj, vor implementa metoda pe care le-a pus-o Dumnezeu pe inimă. Mă rog ca lucrul acesta să fie adevărat pentru dumneavoastră.

Fie ca *Zece biserici care au marcat secolul XX* să fie o lectură plăcută pentru dumneavoastră! Pentru noi a fost, fără îndoială!

Cu stimă,

Ed Stetzer, director executiv LifeWay Research,
rezident misiolog

Warren Bird, director de cercetare Leadership Network

Introducere

În căutarea celor mai influente biserici

Această carte este despre descoperirea primelor zece cele mai influente biserici din lume din secolul XX. Ce întreprindere! Mai întâi, a trebuit să decid care au fost cele zece influențe majore asupra creștinismului în ultimii o sută de ani.¹ Mai apoi, a trebuit să descopăr bisericile care reflectă cel mai bine aceste zece influențe și, apoi, să arăt legătura dintre aceste influențe și creștinismul din întreaga lume.² În al treilea rând, a trebuit să cercetez amănunțele și sfera mai largă care explica amploarea fiecăreia dintre aceste biserici. În al patrulea rând, a trebuit să notez datele concrete cu privire la fiecare biserică într-o poveste convingătoare care să prezinte în mod corect motivul pentru care fiecare dintre ele este o biserică cu influență. Apoi, în final, a trebuit să scriu fiecare poveste astfel încât să conving cititorul să își dorească să fie un *pastor cu influență*.

Îmi doresc ca această carte să-i motiveze atât pe erudiți, cât și pe colegii din cercetare să continue să studieze bisericile. Dar mai ales, îmi doresc ca în pastorii și în lucrătorii din biserică să se nască o dorință mai mare pentru a-și zidi biserica. Îmi doresc ca ei să aibă influență în bisericile din care fac parte tot așa cum au avut cei zece pastori despre care relatez în această carte.

Multe biserici au o influență mare asupra câtorva oameni din congregația lor și câteva biserici au o influență mare asupra celor

mai mulți oameni din congregație. Dar puține biserici au o influență semnificativă asupra culturii din proximitatea lor și chiar și mai puține asupra întregului lor oraș sau la nivelul națiunii. Dar care sunt cele zece biserici care au marcat creștinismul din întreaga lume în ultimii o sută de ani?

Aș vrea mai întâi să explic care sunt aspectele nerelevante înainte de a arăta care sunt criteriile pe baza cărora am ales cele zece biserici care au marcat secolul XX. Mai întâi, simplul fapt că o biserică este mare nu o face să fie o *biserică cu influență*. Mărimea este de lăudat, dar influența este veșnică. Deci, nu căutăm doar biserici mari.

Apoi, simplul fapt că biserica este cu renume nu o face o biserică cu influență. În anii '30-'40 a existat un program de radio la nivel național despre faimoasa „Little Brown Church in the Vale” [Bisericuța Maronie]. Aproape nimeni nu își amintește de acea biserică azi. Au existat predicatori foarte cunoscuți în trecut, dar bisericile în care slujeau nu au influențat lumea din jurul lor sau comunitatea creștină extinsă, cu atât mai puțin nu s-au numărat printre primele zece biserici cu influență din ultimii o sută de ani. Deci, nu căutăm doar bisericile cele mai cunoscute.

Au existat multe biserici inovatoare care au organizat lucrurile într-un mod diferit și au fost eficiente în ceea ce privește inovațiile lor și, da, probabil că au influențat bisericile din jurul lor. Dar pentru a fi numărată printre cele zece biserici cu influență în lume, o adunare trebuie să aibă influență la nivel multicultural și aceasta trebuie să se întindă pe parcursul unui întreg secol.

În 1991, am scris o carte care se intitulează *Ten of Today's Innovated Churches* [Zece biserici noi din zilele noastre] (Regal Books, Ventura, California), în care sunt descrise bisericile inovatoare. Aceste zece biserici au avut succes, dar nu toate pot fi considerate biserici cu influență în întreaga lume. În 1969, am scris o carte bestseller care se numește *The 10 Largest Sunday Schools and What Makes Them Grow* [Cele mai mari zece școli duminicale și ce

Introducere

le face să crească] (Baker Book House, Grand Rapids, Michigan). Din nou, câteva dintre aceste biserici erau inovatoare și influente, dar nu aveau influență la nivel mondial și, cu siguranță, aceasta nu s-a menținut pe o perioadă de o sută de ani.

Care biserici sunt studiate?

Această carte se referă la biserici protestante pentru că specificul unei biserici nou-testamentare este diferit de specificul celor romano-catolice. Am ales să nu scriu despre cele romano-catolice pentru că sunt diferite de bisericile protestante în ceea ce privește *mesajul* și *metodele*. Unele biserici romano-catolice sunt foarte mari și au avut o influență semnificativă asupra altor biserici, a comunității lor și a lumii.

Apoi, această carte nu este despre acele biserici pe care majoritatea sociologilor le-au definit ca sectă.³ Deci, această carte nu include biserica mormonă Mormon Tabernacle sau Mormon Temple din Salt Lake City, Utah. Biserica mormonă a avut un impact semnificativ asupra valorilor morale ale oamenilor și în alte locuri decât Salt Lake City, iar bisericile lor au avut o mare influență morală și socială asupra indivizilor, a familiilor și a comunităților. Același lucru poate fi spus despre scientologii creștini, martorii lui Iehova și despre alte grupuri care se identifică cu titlul de „creștini”, dar nu sunt recunoscute în tradiția istorică creștin protestantă. Aceste tipuri de biserici nu sunt incluse pentru că nu se încadrează în modelul nou-testamentar al Bisericii, nici prin practică și nici prin doctrină.

De ce această carte?

Nu am scris această carte pentru a satisface curiozitatea oamenilor sau pentru a veni cu o listă de noutăți. Îmi doresc ca pastorii să știe faptul că lucrurile mărețe pe care Dumnezeu le-a făcut în trecut pot să aibă loc și azi. Vreau ca ei să înțeleagă că pot influența viitorul. Bisericile influente din trecut ar trebui să ne

provoace să fim mai influenți în viitor. Unii dintre acești lideri din biserici cu influență au fost oameni simpli pe care Dumnezeu i-a folosit în moduri neobișnuite. Unii dintre acești lideri de biserici au avut puțină educație teologică sau chiar deloc, totuși au depășit obstacolele și au construit unele dintre cele mai influente biserici din istorie.

De ce nu și dumneavoastră?

După ce terminați de citit această carte, puneți-vă în gând să realizați imposibilul (pentru dumneavoastră) și apoi lăsați-vă în voia lui Dumnezeu, având inima dăruită complet unei vieți de rugăciune. S-ar putea să descoperiți că atunci când Îl atingeți pe Dumnezeu, El în schimb vă va atinge pe dumneavoastră, iar dumneavoastră, apoi, puteți atinge lumea.

Cu dragoste în Cristos,
Elmer L. Towns

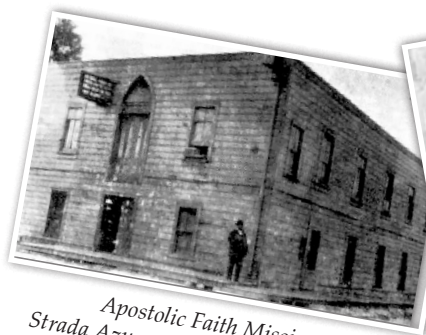
Cartea a fost scrisă în casa mea
de pe muntele Liberty,
Lynchburg, Virginia

Elmer L. Towns

Partea I

Cele mai influente zece biserici

*Apostolic Faith Mission
Strada Azusa, Los Angeles, California**

*William Seymour***

1

Răspândirea și creșterea pentecostalismului în lume

Apostolic Faith Mission

Los Angeles, California (Trezirea de pe strada Azusa)

Apostolic Faith Mission din Los Angeles, California, cunoscută ca fiind biserica în care a avut loc trezirea spirituală de pe strada Azusa în 1906, a fost martoră la mișcarea explozivă a Duhului Sfânt și și-a răspândit influența în întreaga lume. Trezirea de pe strada Azusa a dus la nașterea a aproximativ 19 denominații sau organizații, fiecare dintre ele făcând să pară minore manifestările de la Azusa Street Mission. Duhul Sfânt a fost revărsat peste comunitatea de pe strada Azusa din belșug și delegați din întreaga lume au venit pentru a gusta din El și a fi schimbați de

Zece biserici care au marcat secolul XX

această experiență. Apoi s-au întors acasă pentru a reproduce în viețile lor și în lucrarea lor de transformare ceea ce gustaseră în această mică clădire cu două etaje care adăpostea mai puțin de trei sute de închinători.

Această mică adunare, Apostolic Faith Mission de pe strada Azusa, a devenit cea mai puternică *influență bisericască* dintre toate celelalte biserici din ultimul secol și a făcut acest lucru în aproximativ șapte ani. Cu toate că biserica a existat mai mult de șapte ani, puterea Duhului Sfânt s-a revelat cu o intensitate așa de mare, încât în câțiva ani a zguduit lumea – iar creștinismul nu a mai fost niciodată la fel. Billy Wilson, director executiv al Centenarului Strada Azusa, mărturisea: „O mână de oameni din Los Angeles, conduși de un negru cu un singur ochi, fiul unui fost sclav, a devenit o mișcare care a cuprins peste șase sute de milioane de oameni din întreaga lume care au afirmat că au fost umpluți de Duhul Sfânt.”¹

* Fotografie preluată din sursele istorice de pe internet.

** Wikipedia, Enciclopedia liberă, <<http://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/>>.

Răspândirea și creșterea pentecostalismului în lume

Fiecare dintre cele zece biserici prezentate în această carte fie au început o nouă mișcare pentru Dumnezeu, fie s-au născut dintr-un trend nou care i-a dat forță și suflare. Apostolic Faith Mission de pe strada Azusa din Los Angeles, California, a fost martora unei mișcări explozive a Duhului Sfânt și și-a răspândit influența în toată lumea. Trezirea de pe strada Azusa a dus la nașterea a aproximativ 19 denominații sau organizații, fiecare dintre ele făcând să pară minore manifestările de la Azusa Street Mission. Duhul Sfânt a fost revărsat din abundență peste credincioșii de pe strada Azusa și delegați din întreaga lume au venit să guste din El și să fie schimbați de această experiență. Apoi s-au întors acasă și au reprodus în viețile și lucrările lor transformarea pe care o primiseră în această mică clădire cu două etaje care cuprindea mai puțin de trei sute de închinători.

Pe 14 și 18 aprilie 1906, două evenimente din California au zguduit lumea. În prima zi, 14 aprilie, botezul Duhului Sfânt a venit peste un grup mic de închinători, care au izbucnit în manifestări ale vorbirii în limbi, făcând din această bisericuță izvorul mișcării bisericii pentecostale care s-a răspândit în întreaga lume. William Seymour a predicat faptul că vorbirea în limbi era un semn al faptului că se apropie sfârșitul lumii, iar California avea să fie zguduită de un cutremur. Patru zile mai târziu așa s-a întâmplat.

Liniștea dimineții de 18 aprilie era neobișnuită pentru San Francisco, California. Deodată, la 5:12 dimineața, acest oraș imens a fost zguduit și devastat. Pe cât a fost liniștea de la început de liniștitoare, pe atât de asurzitor s-a auzit apoi huruitul solului care se încovoia. Clădirile au început să se prăbușească. Cărămizile cădeau amenințător în mijlocul străzilor. Stâlpii de înaltă tensiune se frângeau ca niște scobitori. San Francisco a suferit forța unui cutremur cu durata de 40 de secunde, care a fost cea mai distructivă forță pe care locuitorii orașului o văzuseră vreodată.

Omul de afaceri Jerome B. Clark din Berkley a descris ceea ce a văzut atunci când a coborât din feribot în acea dimineață:

Zece biserici care au marcat secolul XX

Șinele de tramvai erau îndoite și răsucite. Cabluri electrice zăceau întinse în toate direcțiile. Străzi în toate direcțiile erau acoperite de cărămizi și mortar, clădirile fie se prăbușiseră în întregime, fie aveau doar fațadele de cărămidă desprinse cu totul. Căruțe cu cai legați la ele, vizitiii și tot restul erau întinși pe străzi, morți, răniți și uciși de căderea cărămizilor. Cele mai multe dintre aceste căruțe erau ale comercianților de alimente care fac cea mai mare parte a muncii lor la acea oră a dimineții.²

Imediat a izbucnit focul peste tot. Rețeaua subterană de țevi de gaz plesnise, producând astfel incendii în clădiri. Apa – în mod normal aflată la dispoziția pompierilor – țâșnise din hidranții de incendiu și curgea fără folos. În câteva minute toți cei 410 000 de locuitori din San Francisco erau cuprinși de groaza morții.

Incendiul a împrăștiat prăpăd timp de trei zile, până ce a izbucnit o furtună. Când s-a liniștit, dezastrul număra distrugerea a 490 de blocuri de apartamente și 25 000 de clădiri. 250 000 de oameni au rămas fără locuință.³ După unele estimări, aproape trei mii de oameni au fost uciși în oraș și în împrejurimi.

În cartea sa *The Barbary Coast* [Coasta Barbary], Herbert Asbury a numit orașul San Francisco „cel mai netrebnic oraș de pe continent”⁴. Fusese oare cutremurul răzbunarea lui Dumnezeu împotriva păcatului flagrant al orașului? Dacă Dumnezeu avea să-Și manifeste puterea în acest mod distructiv, se pare că i-a spus predicatorului de pe strada Azusa ce avea să se întâmple. Cu patru zile înainte de cutremurul din 1906 din San Francisco, pe 14 aprilie, Dumnezeu a început să Își arate puterea în Los Angeles, pe strada Azusa la numărul 312. Un predicator a prezis venirea judecății printr-un cutremur asupra Californiei. Cine ar fi crezut o astfel de prezicere fantastică – cu atât mai mult cu cât venea dintr-o veche clădire dărăpănată care abia putea să cuprindă trei sute de închinători?

Răspândirea și creșterea pentecostalismului în lume

Probabil că ziarul „Los Angeles Times” a publicat prezicerea aceasta pentru ca oamenii să râdă de lucrurile fanatice care aveau loc pe strada Azusa. Dar oare nu Dumnezeu este Cel ce râde întotdeauna la urmă? Articolul din „Los Angeles Times” înregistra o lucrare a lui Dumnezeu într-o descriere sarcastică, sperând ca oamenii să râdă de emoționabilitatea delirantă. Dar articolul lor a înregistrat credibilitatea lucrării lui Dumnezeu de pe strada Azusa:

Întâlnirile au loc într-o baracă dărăpănată din strada Azusa, iar hobotnicii acestei doctrine ciudate, în zelul lor ciudat, practică cele mai fanatice ritualuri, predică cele mai grozave teorii și își provoacă niște stări de exaltare nebune. Congregația este formată din oameni de culoare și câțiva albi, iar noaptea devine cumplită în cartier, din cauza strigătelor închinătorilor care petrec ore întregi legănându-se înainte și înapoi într-o stare de rugăciune și implorare extenuantă. Ei pretind că au „darul vorbirii în limbi” și că pot să înțeleagă acel „babel”.⁵

Din nou, Dumnezeu a răs la urmă. Reporterul nu văzuse decât ceea ce voise să vadă. El nu văzuse Duhul Sfânt lucrând în inimi. El nu văzuse viețile care erau transformate. Nu văzuse o influență care avea să schimbe lumea.

De ce a fost aleasă Azusa Street

Manifestările Duhului Sfânt de pe strada Azusa nu au fost primele experiențe „pentecostale” din istoria Bisericii și nici primele din SUA. Specialistul în istoria Bisericii, Curtis Ward, crede că există o descendență pentecostală neîntreruptă de la Biserica primară până în prezent, cu manifestări ale vorbirii în limbi și alte astfel de „daruri”⁶. Mulți au practicat de-a lungul istoriei Bisericii aceste daruri, dar aceștia au fost schismatici – au atacat Biserica – sau, în unele cazuri, eretici în ceea ce privește